

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo SS. Apostolorum Petri & Pauli. Tu es Petrus, &c. Matth. 10. 1.
Figura de mystico numero duodenarij. 2. De titulis & petra Petri. 3.
Incomparabilis excellentia Petri ex potestate clauium. 4. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

Trinitatis legate, Messie præcursor, eremi doctor, solitudinis incola, Eremitarum princeps, Anachoretarum patrone & præses, penitentie exemplum, pater pietatis, omnisque sanctimonie Magister ac præceptor: tu olim propemodum in terra Angele, at modo in celo omnibus Angelorum hierarchijs maior ac superior, Zachariæ filii, te su Christi cognate, è magni Pontificis Aaronis stirpe progenite, iã inde ab incunabulis magne & eximie, ante natiuitatem prudens & discrete, in matris utero sanctificate, magnorum mysteriorum Prophetæ, Synagogæ oraculum, ac totius vniuersi iubile & exaltatio: è toto corde & animo tibi hodie laudem offerimus, omni qua possumus pietate opem tuam deposcimus, orationes tibi nostras & preces omni humilitate ac demissione præsentamus. Tu nobis faueas, ac benignus esto, præsta, vt qua tum in celo, tum in terra auctoritate ac potestate polles, sentiamus; tu scilicet, qui nunquam peccasti, tantam tamen fecisti penitentiam, tamq; in corpus tuum rigidus fuisti, fac obsecro, vt intercessione tua veniam delictorum obtinere mereamur, quã vt obtineamus, ex hoc momento penitentiam nos acturos pollicemur. Tu vanitatum contemptor, qui à teneris annis mundum deserens, in desertum & intimam solitudinem fugisti, fac vt exemplo & ad imitationem tui idem sequamur, si verò eandem forsitan non tam mature & cito inceperimus, ac te constet incepisse, ac stultè & stolidè maximam & potissimam vitæ partem traduxerimus, tamen quoniam satius & serius quam numquam, præsta vt exiguum id, quod restat vitæ ac temporis, in mundi fuga, vanitatum contemptu, & penitentia austeritatisque sectatione impendamus, vt hac ratione salutem nostram in tuto collocemus, peccata fugiamus, gratiam mereamur, atque ita Deum metuentes, & virtutem sectantes, beatitudinis nos compotes reddamus, quam sanctissimus Pater cum vnigenito Filio, & paraclito Spiritu sancto nobis dignetur concedere. Amen.

IN FESTO GLORIOSORVM APOSTOLORVM PETRI ET PAULI.

Partitio

- I. Adferuntur figura de mystico numero duodenarij;
- II. De titulis & petra Petri;
- III. De incomparabili excellentia Petri ex potestate clauium;
- IV. De S. Pauli in predicando auctoritate & scientia;
- V. De gemina Doctoris gentium charitate;

Tu es Petrus, & super hanc petram adificabo Ecclesiam meam. Matth. 10.

FIGVRA.

MOSI cum arcam Testamenti iam olim facere præciperet Deus, duc illum Cherubinos super propitiatorium collocare voluit, qui penitus aurei, & versis se vultibus intuentes, & alas extendentes, summum & dignissimum arcam locum occupabant. In Evangelica lege hanc figuram adimpletam videre videor. Hic siquidem duos magnos & eximios Apostolos intueor, velut duos Cherubinos, Petrum & Paulum, qui charitate aurei & virtutibus circumsecus exornati, & se mutuo averso vultu intuentes (quod ille Iudæorum, hic Ethnicorum salutem procurandæ incubuerit) & alas potentie ac doctrinæ extendentes, summum in Ecclesia locum & dignitatem occupant: Apostolorum princeps vnus est, magnus Iesu Christi Vicarius, ac generalis totius Ecclesiæ rector & nauclerus: al er verò vas electionis, magnus gentium Doctor, Euangelij buccina, ambo quo ad scientiam Cherubini, dignitatem Apostoli, & socij & sodales, ambo quippe eodem mortui sunt die, non vero eodem mortis genere, Petrus siquidem cruci affixus fuit, Paulus vero ceruices præcisas habuit. O martyres admirabiles! o gloriosi principes terræ, o bis lumina, ac bases Ecclesiæ! Hodie vestras ego laudes vesteriam præco factus celebrabo, vltra

vestra mirabilia depromat, vestra vita sequatur, & in morte terminabo. Hoc meum propositum ope tua promouere Spiritus paraclite, tuque precibus tuis Deipara dignare; ideo Angelicam tibi salutacionem depromimus.

AVE MARIA:

I. Numerus duodenarius Apostolorum figura erat

Quotiescumque in scriptura duodenarius occurrit numerus, sancti Ecclesie Patres duodecim Apostolos in eo figuratos credere: ad hoc cum duodecim, in Biblijs, Israelitarum tribus legimus, duodecim Apostolos denotari sibi persuadeant. Nam quemadmodum in Synagoga Iudeorum duodecim fuerunt Patriarchae, qui duodecim constituerunt tribus; ita in Ecclesia Christi duodecim aliquando denotari sibi persuadeant. Ita hoc praedixerat & praedixerat regius Vates: *Pro patribus tuis nati sunt tibi filij, constitues eos principes super omnem terram*; id est, Patriarcharum loco successerunt Apostoli.

Psal. 44.

Apoc. 4.

Idem quoque in Apocalypsi sua praedicens Ioannes, vidisse se scribit quemdam maiestate plenum in throno confidentem, quem viginti quatuor seniores amici albis, & coronis redimiti ambibant ac circumstantabant, *Et super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, & in capitis eorum corona aurea*: Viginti quatuor hi seniores haud dubie Patriarchas simul & Apostolos denotabant, qui in bis duodenum diuisi numerum, viginti quatuor constituunt; throni vero eorum auctoritatem, senectus & canities antiquitatem, vestium candor sanctitatem, coronae denique aureae eorum dominium & potestatem representabant.

Exod. 15. Apostoli 12. denotati in 12. fontibus Elii.

Deinde cum in exitu de Aegypto duodecim fontes in Elii & septuaginta palmas legunt: *Venerunt autem in Elii filij Israel, ubi erant duodecim fontes aquarum, & septuaginta palmas*: aiunt duodecim hae fontibus Apostolos designari, qui velut duodecim fontes & scaturigines doctrinae ac gratiae omnem Dei populum ex Aegypto Synagogae ad vitam Evangelij aquam egredientem referunt ac potarunt, septuaginta autem palmas discipulorum figuram fuisse.

Quamprimum ut in Leuitico duodecim panes propositionis legerunt, de quibus ita Dominus locutus est: *Accipies quoque similitam, & coques ex ea duodecim panes, qui singuli habebunt duas facies, &c.* dicunt duodecim Apostolorum illos typum fuisse, qui duodecim fidei articulos proponentes, omnes fideles panibus vitae enutrire.

Cap. 24.

Postea cum lib. tertio Regum duodecim praefectos annonae Regiae super omnem Israellem stabilitos legunt: *Habebat autem Salomon duodecim praefectos super omnem Israel, qui praebebant annonam Regi & domui eius, &c.* quae unum sibi persuadeant, duodecim Apostolos tacite hic significari, qui velut duodecim oeconomici in domo Iesu Christi, id est, Ecclesia constituti, capiunt, sciunt, struunt, imperant, & omnia peragunt. Illi sunt, quibus committitur spiritualis cura & praefectura concredita est, qui sacramenta administrant, qui doctrinam edocent, de rebus sanctis, quibus animae nostrae victitant, dissonant, *Non enim in solo pane vivit homo, sed de omni verbo, quod procedit de ore Dei.*

3. Reg. 4.

12. Apostoli denotati in 12. oeconomicis Salomonis.

Matth. 4.

Scriptura regium Salomonis thronum cum descripsisset, dixissetque duodecim illum leunculis innixum esse, *Et duodecim leunculi stantes super gradus, hinc atque inde*; statim sibi persuadeant leones hos Apostolorum prototypum fuisse, qui velut duodecim leunculi, a magno illo leone tribu Iuda prognati, tantum animi ac roboris demonstrarunt, & tantum concionando rugitum ediderunt, ut per totum terrarum orbem sit exauditus, *In omnem terram exiit sonus eorum.*

1. Reg. 10.

Libro eodem vas quoddam amplum & capax describitur, quod propterea mare appellatur: inter cetera autem dicitur opus hoc duodecim bobus innixum fuisse, *Et mare unum, & boves duodecim subter mare*. Vix videre mysterium hoc Patres, quin per vas hoc Ecclesiam denotari credentes, sibi persuaserint per duodecim hos boves Apostolos figurari, qui bouum instar labori & iugo & operi assuetorum Christi iugum humeris tulere, nationes omnes perfregere, & doctrina extoluerunt, & idololatricas virtutes & sentes extuderunt, ac potentiae suae humeris omne Ecclesiae opus & pondus infrae sustinuerunt.

3. Reg. 7.

Apostoli 12. denotati in 12. bobus maris quae.

Denique S. Ioannes in Apocalypsi cuiusdam

Apo. 21.

tatem illam regiam, quam viderat, describens, (Et ego Ioannes vidi sanctam civitatem) & inter cætera commemorans, duodecim illam fundamentis innixam fuisse, ac duodecim lapidibus pretiosis, velut basibus inædicatam (Et murus civitatis habens fundamenta duodecim,)

12. Apocalypsicæ civitatis fundamenta 12. Apostolorum typus.

Matth. 10.

occasionem Patribus dedit existimandi, Ecclesiam civitatis nomine denotari, in duodecim vero lapidibus fundamentalibus duodecim nostros Apostolos intelligi, qui reuera velut duodecim quædam gemme pretiosæ ac lapides, & rupes in fracta, prima Ecclesie fundamenta existitere. Videte quid eorum vni dictum sit, sed omnium principi, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.

Matth. 19. Nota.

At qui fieri potest, dicet quispiam, ut duodenarius hic numerus Apostolos figurer, cum plures quam duodecim exstiterint, imo & quatuordecim inveniuntur, nisi Paulum & Barnabam Apostolos fuisse negemus, quod tamen dici nequit, nisi veritati aduersari velimus? Christus quoq; apud Matthæum Apostolis iudiciariam potestatem promittens ait. *Sedebitis vos super sedes duodecim iudicantes, &c.* Hoc quidem duodecim Apostolis dictum est & promissum. Quid vero Paulo & Barnabæ fieri? vbinam duo illi sedebunt? quosnam iudicabunt? Ad exactam difficultatis huius solutionem notandum est primo, sæpe in scriptura tam accuratam numeri vbiq; rationem non haberi: vt cum in Apocalypsi dicit, *Duodecim millia signati*, qui numerus pro maiori capaciori; accipitur. Item apud Danielem, *Millia millium ministrabant, &c.* quo loco numerus certus & finitus pro incerto & infinito ponitur.

Apo. 7.

Dan. 7.

Deinde, quod quamuis Apostoli in prima vocatione, & iuxta decretum Christi duodecim dumtaxat electi essent, qui numerus perfectus est & vniuersalis, & deinde alij ad eundem accederent, numerus tamen ille semper idem, qualis fuit initio, manserit, nec mutatus sit. Quod & alio exemplo probo: Non nisi duodecim filij fuere Iacob, qui in duodecim diuisi fuere tribus; at cum Iacob benedictionem filijs Ioseph daret, tribum Ioseph in duas alias subdividit, Ephraim scilicet & Manassis, atque ita tredecim fuere tribus: tamen non nisi duodecim fuisse reperiuntur Patriarchæ,

Gen. 48.

quem numerum scriptura secuta, & semper sequens, quamuis hæc accederet appendix, nunquam nisi de duodecim tribubus locuta est. Deinde ex omnium auctorum Doctorumque testimonio constat, septuaginta duos sacrorum Bibliorum interpretes fuisse, ac quoniam numerus hic fractus & imperfectus videtur, ideo duorum aliorum nulla, sed non nisi septuaginta habetur ratio, quod numerus is rotundus, nobilis, & altero sit perfectior.

At figuras iam producam, quæ hoc quod hic de Apostolis dicitur, fac ent manifestius. Salomon thronum constituit eburneum eumque auto conuectiuit, duodecim, sex hinc & illic sex leuculi erant, sed inferne duo maiores, quibus tota throni moles incumberet. *Et dua manus hinc atque inde tenentes sedile, & duo leones stabant iuxta manus singulas.* Thronus hic eximium Christi thronum, qui est Ecclesia, denotabat, duodecim illi leuculi duodecim Apostolos; & duo leones maiores, totam molem & pondus sustinentes, Petrum & Paulum; atq; hoc modo duodecim erunt simul & quatuordecim. Certum enim est, duos illos Apostolos, vt de cæteris hic taceam, fuisse leones maiores, quorum rugitus, id est, vox & prædicatio per vniuersum fuit mundum exaudita.

3. Reg. 20.

Petrus & Paulus comparati duobus leonibus grandioribus.

Num. 13.

Item Iosue & Caleb.

Mosem duodecim exploratores terram promissionis exploraturos e deserto misit, sed inter illos duo eminere, Iosue & Caleb. Hunc in modum duodecim Apostoli velut duodecim exploratores per vniuersum orbem dispersi sunt (*Euntes prædicato Euangelium omni creatura,*) vt animas in cælum deducerent, sed inter illos duo exstiterunt duces, qui populum, id est, Ecclesiam, ab vno polo ad alterum conduxerunt, Petrus sc. & Paulus, duo præfecti bellici, duo principes terræ, ac duo fidelium duces.

Annon vidistis in Isaia duos illos generosos & validos equites, qui terram Babylonis euertent, & omnia illius simulacra solo prostrarunt? *Et vidit currum duorum equitum, &c. & dixit, Cecidit, cecidit Babylon, & omnia sculptilia deorum eius contrita sunt in terram.* Mea quidem sententia duo duces hic denotantur, qui Romam, quam S. Ioannes in Apocalypsi Babylonem nuncupauit, inuasurunt,

Isai. 21.

ferunt, & tot tamque varia illius idola ad terram deiecerunt.

Denique ambo Ecclesie Romanæ fuerunt præfides, ambo faces religionis, quæ ab Oriente in Occidentem vsque rutilarunt, ambo Catholicæ Ecclesie oculi, ambo tertio decimo Imperij Neronis anno eodem die, eodemque anno, hic cruci affixus, ille capite diminutus, Romæ sub crudelissimo tyranno occubere. Quorum anniuersariam memoriam hodie vniuersa celebrat Ecclesia, in vnius honorem decantans, *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* &c. Vt vero vtriusque præconia ac laudes referam, primo Petri panegyricum celebrabo, deinde ad Pauli laudes descensurus, & in duplici hoc subiecto duplicia videre dabitur mirabilia.

S. Petrus & Paulus eodem die mortem subiecit.

II. S. Petri e. p. u. b. i. e. t. a.

Principio cum de Petro loqui propono, de principe me Apostolorum loqui credatis velim, de Ecclesie vertice, de Iesu Christi vicario, de regni cælorum ianitore, de mysteriorum diuinorum dispensatore, de petra fidei, & Mosis successore. Omnes hæc titulos Ephesinum mihi Concilium suggessit, quod de sancto Petro loquens, alijsque eum comparans Apostolis fontem illum appellat, cæteros vero riuulos ab hoc fonte deriuatos; ipsum arborem; cæteros vero ramos; asseritque hunc solem esse, cæteros vero non nisi radios, qui ab eo procedunt. Adeo ut qui naturam in Petro consideraturus est, illud Psalmographi hic locum habere sit confessus, *Minuisti eum paulo minus ab Angelis*; in quantum enim homo, Angelis est inferior, quod vero totius Ecclesie illi sit cura concredita, omnibus est Angelis dignior & excellentior. Et ratio est manifesta: Angelis enim inferioribus singuli commissi sunt homines, *Angelis suis Deus mandauit de te*, Archangelis vero familie & ciuitates, principatus, prouinciæ & regna; at nullus Spirituum cælestium & beatorum totius orbis curam habuit; vni soli Petro inter mortales honor hic & dignitas referuata erat. Ideo illi dictum, *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.*

Psal. 8.

Joan. 6.

Merito & iure hic illi soli primo & præ alijs honos est habitus, nam & ipse primus fuit, qui cum audisset Christum dicentem, *Nunquid & vos vultis abire?* abitionem hanc & separationem veritus, secumque quampti-

mura pendens, quot damna secum traheret; magno zelo & affectu ait; *Domine quo ibimus? verba vita aeterna habes.* Primus quoque Christum Dei filium esse confessus est, *Tu es Christus Dei vni.* Primus magna constantia, & ingenti amore flagrans in mare se deiecit aquis inambulaturus, quo ad Christum accederet. Primus periculis sese offerens & ingentem erga Dominum amorem ostendens, libere ait, *Paratus sum tecum in carcerem & in mortem ire.* Primus ipse in Dominicæ passionis conflictu & concertatione manum gladio admouit, aduersus integram militum & armatorum cohortem dimicaturus, & eorum audaciam ab herili capite defensurus. Primus denique sine vilo metu ac formidine sepulcrum Christi post resurrectionem ingressus est; ideoque merito ceteris exclusis primatus Ecclesie illi datur, *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam,* &c.

Matth. 16.

Matth. 14.

Quis vero dubitabit, quin hoc Geneseos testimonium, *Aedificabit Dominus costam, quam tulerat, ex Adam,* hic vsu veniat? Christus, nouus Adam est; Eua, Ecclesia; Petrus autem costa est; primum & proximum Christo membrum, cui Ecclesia inædificata fuit. Audite promissum; *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam,* &c.

Gen. 2.

S. Petrus costæ Adæ persimilis;

Jacob Patriarcha locum designans, in quo Deo suo oratorium & titulum exstrueret, lapidem vnum è mille alijs delegit, quem erexit in titulum, *Tulit lapidem, quem supposuerat capiti suo, & erexit in titulum.* Christus verus quidam Jacob fuit, qui ædificium Ecclesie suæ, quæ in cultum & obsequium suum cederet, exstructurus, lapidem hunc præ alijs, etiam præ ceteris Apostolis delegit, eumque in titulum Ecclesie erexit, Petrum seligens, qui fundamentum & lapis fundamentalis foret, *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.*

Gen. 28.

Dan. 2.

Danielis secundo capite de lapillo quodam sermo est, qui summo montis vertice decursum statuat Nabuchodonosoris in fructum lapidei comminuit, qui deinde coalescens in Nabuchonontem magnum excreuit, adeo ut vniuersam terram replevit, *Lapis autem, qui percusserat statuam, factus est mons magnus, minuente.* & im-

S. Petrus comparatus cum lapide Nabuchodonosoris statuam comparat, qui statuam com-

Et impleuit vniuersam terram. Mysterij huius aliam expositionem ne queratis auditores, lapis hic Petrus noster fuit, qui lapidis in morem à Iesu Christo, qui toties in Scriptura mons dicitur, quo ad electionem, vocationem, prædestinationem, missionem, & auctoritatem deuolutus, paganismi & idololatriæ statum comminuit & euertit: ipse siquidem superbam & triumphantem illam Romam pessumdedit ac subuertit; quique initio exiguus, utpote qui non nisi piscator esset, sed mox adeo excreuit, itaque magnus effectus est: vt mons factus, vniuersam terram repleuerit: nam Christus Vicarium cum suum constituens, plenam ei in orbem vniuersum potestatem & auctoritatem dedit, adeo vt illi adaptari fecerit, quod de se dicitur apud Psalmographum: *Dabo tibi gentes hereditatem tuam, Et possessionem suam terminos terra.*

Psal. 2.

Dauid Propheta de afflictionibus & ærumnis suis loquens petra cuiusdam meminit: que illi solatio & robori erat, & quantum afflictiones aduersitatesque illum deiecerent & ad terram deprimerent, tantum ab hac petra se erectum & exaltatum refert: *Dum anxietur cor meum, in petra exaltasti me.* Qui pro us verba illa considerarit, quamprimum sibi ea non ad solam principis huius personam, sed vterius etiam se extendere persuadebit. Credendum igitur, Ecclesiam per Prophetæ huius os loqui: quauis enim ipsa varias persecutiones perpessa sit, & indies etiam perpetiatur, non ideo tamen animum desponder, quod firmæ cuidam petra innixam se noit, & si hæses ac aduersi turbines illam diuexent & affligant, lapis hic cui inædificata est, & in quo erecta, consolationem illi & robur suggerit: *Tu es Petrus, Et super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Psal. 39.

Petrus autem dicitur, vt hinc Ecclesiæ constantia & infractum robur, utpote quæ rupi inædificata, denotetur: dum enim Ecclesia de re aliqua petra inædificata loquitur, denotat eam stabilem, firmam & iuram esse. *Statuit supra Petram pedes meos,* id est, cogitationum mearum, qui sunt animæ pedes, statum firmum & stabilem reddidit: cumque ante errarent, & huc illucque vagarentur, iam quietæ fixæ & constantes sunt. ita quoque de Ecclesia credendum est super Petram hanc extructa, atque è Petra hac de firmitate, constan-

tia, infallibilitate augurandum.

Refert quidam plurimas, haud procul à Epaphro Delo, infulas magno terræ motu concidisse & euersas esse; tam inquam magno, nulla vt domus, fanum, palatium, arx foret, quod non solo aquaretur, excepto fano quodam veteri, quod rupi erat inædificatum, quod integrum per mansit, & omnem naturæ & terræ motus violentiam elusit. Idem quoque de Ecclesia, magno illo Dei templo cogitandum, quamuis enim fractus illabatur orbis, quamuis omnia persecutionum & tyrannidis violentia sursum deorsumque ferantur, non est quod metumus, ne regium hoc ædificium ad terram collabatur, nimis enim firmum & fixum est, utpote quod Petra illi veteri Petro, inquam, Apostolo, inædificatum est, *Tu es Petrus, Et super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Romani etiam, teste Liuius, cum quid firmum & perpetuum stabilire vellent ac constituere, per lapidem iurabant, quem in altum sustollebant, deinde in terram dimittebant. Paganæ hæc fuit & vana superstitio, sed tamen hinc eruo; Christum, cum Petrum velut letram & fundamentum Ecclesiæ statueret, tacite innuere voluisse, constantiam illius & firmitatem nulli aduersitati persecutioni que succubituram, *Et porta inferi non praualebunt aduersus eam.*

Docet nos Ecclesiastica historia, Ieremiam Prophetam, cum Ierosolymitani templi destructionem præuideret, Arcam Testamenti & quidquid eadem contineretur, inde sustulisse, eamque in rupe quadam collocasse, Deum postulando, illam vt tueri & conseruare dignaretur. Iesus Christus Prophetarum Rex id omnino, de Ecclesiæ salute sollicitus, fecisse compertur; cum enim persecutiones & aduersitates mundi præuideret, in summo potentia lue monte eam collocauit, cum ipsa ciuitas sit super montem posita, vt ait Euangelium, eamque in petra & rupe ædificauit, Deum æternum orans, fundamentum hoc numquam vt fatiscat aut collabascet, atque Petri fides numquam deficiat, *Ego rogavi pro te Petre, vt non deficiat fides tua.* Sed audite & alia de petra & rupe mirabilia.

Olim in deserto è rupibus Sinai aqua prodigiosa erupit, quæ omnes Hebræos per casta siti propemodum enectos recreauit, quodque

Dent. 8. que longe mirabilius, numquam eos petra hæc deserbat, sed perpetuo eos sequebatur, donec in terram promissionis venissent. Testem habeo Paulum, qui ait, *de consequente eos Petra.* Petrus vera illa petra exstitit, e qua salutaris illa fidei & doctrinæ aqua erupit, quæ veros Ecclesiæ filios numquam deseret, sed semper comitabitur.

A. Reg. 17. Lapis è manu Davidis profectus Goliadæ vitam abstulit, Philistæos consternavit, & vniuerso Israeli honorem attulit, pacem peperit, acres illius in tuto collocauit. Et ecce hic ipse, qui nomine Petri dicitur, veri Davidis, id est, Iesu Christi manu impulsus, Satanam inferni Goliath debellauit, hæreticos profligauit, atque omne Ecclesiæ regnum quiete & gloria beaui, ac securum reddidit. Audite, an non hoc vere ita se habeat, *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Sacrificia vetera super lapidem offerrebantur. Omnia legis veteris sacrificia super viuum lapidem offerri voluit Deus: quo præcepto tacite significabatur omnia sacrificia nostra, vota, deuotio onelq; super fidem Petri, id est, in Ecclesia, fidei gloriosi huius Apostoli inædificata offerri debere; *Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Zach. 3. Zacharias Propheta vidisse se ait lapidem septem instructum oculis: *Super unum lapidem septem oculi.* Scio hoc vulgo a plerisque de Christo intelligi: sed cur non communicatione quadam & mutua dependentia de illo intelligatur, de quo dictum in Euangelio, *Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam:* septem porro oculi septem dona Spiritus sunt, quæ illi data fuere; numerus vero septenus, qui pluralitatem includit, plenitudinem scientiæ & potentiæ, quæ in capite omnium fidelium apparebat, denotat.

Isai. 28. Isaias Propheta ostendere volens, quanti Pater æternus vnicum suum faceret filium, quantique ab Angelis fieret, quæ illi data sint dona, & imprimis quod Ecclesiæ suæ fundamentum fecerit, declarat, *Ecce ego mittam in fundamentis Sion lapidem, lapidem probatum, angularem, pretiosum.* Quæ locum Hieronymus, Cyprianus, & Eusebius Alexandrinus ad literam de Iesu Christo intelligunt. O mirabilia! ô dignitatem! Eadem quæ Pater æternus filio suo dedit, Filius deinde Petro contulit, dicens, *Tu es Petrus, & super hanc*

Matth. 16. *Beati de Sanctis.*

Petram ædificabo Ecclesiam meam; nam illum in fundamentalem & angularem Ecclesiæ suæ lapidem delegit.

Idem ignis lutum indurat & lapidescere cogit, vt in tegulis & lateribus manifestum est, qui cocti in magna celsaq; coaptantur ædificia, eaque sustinent; alias etiam lapides durissimos emollit, & in calcem conuertit. Ignis sancti Spiritus Paulum petra duriores emollit, sed petra scandali & offensionis, eumq; adeo mollem & flexibilem reddidit, vt morigerum se præbens dixerit: *Domine quid me vis facere?* Petrum vero adeo mollem ac fragilem inuitio in durissimum lapidem conuertit, cui tota posset Ecclesiæ moles incumbere, iuxta illud: *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Hinc magnitudo & maiestas Petri, simul & clauium, quas ei Christus Dominus contulit, colligi potest. Propheta Isaias Messicæ excellentiam exaggeraturus, velut insigne quiddam refert, patrem æternum diuinorum thesaurorum illi clauis tradidisse: *Dabo clauem domus David super humerum eius, aperiet, & non erit qui claudat; claudet, & non erit qui aperiat.* Eandem ob causam ipse Vicarij Messicæ huius magnitudinem extollere potero, cum idem, quem Deus Filio suo honorem dedit, à filio vicissim Vicario suo collatus sit, eadem scilicet clauis Petro dando, *Tibi dabo clauis regni caelorum.*

Apud auctorem aliquem scriptum me legere memini, moris fuisse, vt cum alicui prouincia aliqua mandaretur, clauis ei daretur, gleba terræ, lapis, & septem nummi: clauis potentiæ erat Symbolum gleba regni; lapis constantiæ; nummi media, quibus officium suum & munus exequi poterat, designabāt. Christus Ecclesiæ suæ gubernationem curamque Petro concedens, eandem seruasse videtur consuetudinem, & inter cetera clauis illi velut auctoritatis & potentiæ symbolum in manus dedit: *Tibi dabo clauis regni caelorum.*

Statua Iani apud veteres binas eodem in capite habebat facies, & manu gestabat clauis, petrae imposita, atque hic inter ceteros deos Romæ plurimi fiebat. Crediderim Deum Romanos hac figura docere voluisse, quam illis suo tempore daturus esset religionem, & præsertim quidquid ad Petri auctoritatem specta-

Ignis petras emollit, & lutum indurat.

Act. 9.

III.

Isai. 22.

S. Petrus Iano comparatus.

et, quem ad tantum eleuare honoris culmen voluit, vt Eclesiæ ei suæ clauis dederit, & solidæ cum petra imposuerit: *Tu es Petrus, & super hanc Petram adificabo, &c.* Illi quoque omnium Apostolorum maximum & celeberrimum reddere voluit; binæ facies potestatem, quam habebat in terra, quodcumque vellet circa peccatorum remissionem decernendi, & in cælo, vbi sententiæ & decreta illius vt rata habentur, designabant: *Quicumque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo, & quicumque solueris super terram, &c.*

Petrus collegij Apostolici Princeps.

Nota.

Smile.

Cum igitur cæli clauis vni Petro & non alijs concessas video, nisi d'gni & ludibrio mihi iure videntur illi, qui periuadere conantur, Apostolos omnes auctoritate, potestate & iurisdictione æquales fuisse; quare aliam viam insistens, Petrum vitra alios prærogatiuam aliquam & priuilegium habuisse assero, & collegij Apostolici caput & Principem existisse. Vt vero me magis intelligatis, notari & obseruari velim, clauis Ecclesiæ, quæ potestatem & Ecclesiasticam Prælatorum iurisdictionem significant, duplici ratione capi posse, tum secundum vsum, tum secundum rei proprietatem: quo præsupposito dicendum omnes Apostolos Ecclesiæ clauis habuisse, vt ijs vterentur; at Petrum eas sibi proprias nactum esse. Ceteris quidem Apostolis à Christo promissum: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Sed hic vltus dumtaxat clauium est: at nufquam legitur clauis alteri dedisse, sed soli Petro, *dabo tibi, & non, vobis clauis regni cælorum.*

Quod similitudine quadam ostendam clarius: Paterfamilias cum foras proficiscitur, seruatorum fidelissimo vniuersæ domus & omnium thesaurorum clauis relinquere solet, vt de ijs disponat, vt herum dispositurum nouit, si domi præsens adesset: non tamen ideo vetuit, ne alij eisdem vt possent clauibus, sed permisit earum vsum tum in exeundo & introcundo, tum in claudendo & apertendo, modo nihil noxium domum aut ingrediatur aut egrediaur. Pater ille familias, de quo toties in Euangelio sermo est, Christus est, qui in longinquam regionem profectus, domus suæ, id est, Ecclesiæ clauis fidelissimo suo discipulo Petro concedidit, ea tamen conditione, vt

alijs Apostolis iisdem, si quando necessitas cogeret, vti liceret.

Ad solum igitur Petrum clauium spectat proprietas, ad alios Apostolos vltus illarum dumtaxat; Papæ igitur soli suprema auctoritas & iurisdictione competit; Episcopi & Sacerdotes, qui eodem insigniti sunt caractere, vel etiam cum extensione aliqua, eandem non nisi delegatam & subalternatam habent. Atque hæc inter Apostolos & Episcopos est differentia, quod illorum iurisdictione per vniuersum orbem generalis esset (*Ita in mundum vniuersum,*) quod temporis ratio & Euangelij prædicatio id ita requireret; at horum limitata & intra dicecæleos limites restricta.

Adco vt Petrus sine vlla difficultate, nisi aliqua tubesse forsan videatur ijs, qui hæresin sapiunt, auctoritate primus sit, vt egregie ac valde sanctus Bernardus defendit, hoc vltus argumento, *Cui vniquam Apostolorum dixit Christus, Pasce oues meas, Tibi dabo clauis Regni cælorum, Super hanc petram adificabo Ecclesiam meam.* Quod ille argumentum à Paulo Apostolo est mutuatus, qui dignitatem Iesu Christi omnium Angelorum dignitati antepositurus, iisdem pene vltus est verbis: *Cui vniquam Angelorum dixit Deus, Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Atque vt Paulus hic probat Christum Angelis superiorum existisse, quod nulli eorū concessum sit, Dei filium dici, ita Bernardus efficere & probare contendit & ostendit, Petrum caput & superiorem esse & quid maius ceteris Apostolis, nemini enim quam huic clauis, regimen & administrationem dedidisse Christus comperit, atque hoc est, quod Apostolum hunc præ alijs excellentem & apud homines admirabilem reddidit.

Scriptum in Machabæorum libro legimus, Athenobium Antiochi Satrapam cum Ieriosolymam legatus venisset, & Pontificis Iudaici Simonis honorem, gloriam & maiestatem vidisset, obstupuisse, & venit Athenobius amicus Regis in Ierusalem, & vidit gloriam Simonis & claritatem in auro & argento & apparatus copiosum, & obstupuit. Aurum & argentum, & maiestas Pontificis Iudaicorum legatum hunc in admirationem mahebat; sed non nisi terrena & caduca hæc.

Solus Pontifex supremam habet iurisdictionem.
Hebr. u.
1. Machab. 15.
S. Petrus carnem pene & roboret q. Deu.
Luc.

hæc erant. At hodie magis totus orbis obstupescat, cum alterius cuiusdam Simonis Petri, summi Sacerdotis vel Pontificis Ecclesie, gloriam, & honorem contemplantur; at gloriam, quæ non in serm vanarum & temporalium apparentia, sed in omni virtutum genere & potestate admirabili consistit. Et sane quis non obstupescat, ubi piscatorem indoctum, imperitum & inopem cælorum claus vider gestantem, & animas soluentem & ligantem? O fortunam admirabilem!

Esai. 7. Purpuratus Aman, qui inter cæteros Satrapas ita à Rege Assuero sublimatus erat, ut primus in Regno à Rege foret, adeo superbire & insolere cepit, ut Rex Esithere in sponsam cooptata, illum aula pellere, & pauperem Mardocheum & alienigenam in locum illius subrogare fuerit coactus; quod omnes regni principes non parum sunt admirati. In Iudæorum Synagoga, cum summus Sacerdos, primus in sacris Princeps, adeo arrogans & insolens factus esset, ut aduersus suum Regem Christum, quod potens hic Monarcha Ecclesiam per Esithere designatam sibi conubio copulasset, conspirauit, odium & indignationem incurrit, honoribus & omni prerogatiua fuit priuatus, & inops Petrus in illius locum successit; quæ mutatio omnem & hominum & Angelorum aulam in admirationem rapuit, & omnia etiam mundi regna coegit obstupescere, cum illum ad tantam dignitatem & amplissimos honores euectum, tanta auctoritate potestateque donatum, ut diuinæ propemodum par sit ac respondeat, cernerent.

Iob 40. Dixit olim dilecto suo Iob potentiam suam declarans Deus, *Si habes brachium sicut Deus, & simili voce sonas, circumda sibi decorem, esto gloriosus, & in sublime erigere.* Hoc sane nomine gloriosi potest Sanctus Petrus; Habet enim brachium diuino persimile; nam cum in terra versaretur, brachium adeo longum & potens nactus est; ut oues pascat in terra, cæli portas aperiat, & indulgentias ad vsque purgatorium destinet. Deinde voce tonat simili diuinæ, nam Dei vox hæc est: *Remittuntur tibi peccata tua;* eadem etiam est Petri, nam hæc illi auctoritas & po-

testas data est, *Quorum remisistis peccata &c.*

Ioseph Patriarcha fortunæ suæ felicitatem & auctoritatem, qua in domo Putipharis Domini sui pollebat, extollens, dicebat admirans, *Esce Dominus meus omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo sua, nec quidquam est, quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi.* Quam bene verba hæc Petri nostro accommodari queunt? certe potiori iure quam olim Iosephus dicere potest, *Ecco Dominus omnibus mihi traditis,* &c. nihil enim in magna Iesu Christi Domini sui domo, id est, Ecclesia est, quod non illi traditum sit; omnia illi in manus data remittendorum peccatorum auctoritas, cæli referendi potestas, concedendarum indulgentiarum iurisdictio, ac mille alij fauores & priuilegia.

Atque ob hanc prerogatiua & dona collata Angeli eum colere ceperunt, eiusque honorem tueri, ut qui illum Herodis carcere eduxerint, & captiuitatis vincula & catenas diruperint, indignum arbitrati, illum captiuum & vinctum teneri, alios qui soluere & in libertatem vindicare debebat. Vniuersa quoque Trinitas magni illum semper æstimauit, reuelauit ei Patris mysteria, quæ carne & sanguine reuelante discere non poterat; Spiritus sanctus peccatorum remittendorum illi potestatem dedit, Filius denique illi Ecclesie suæ Principem & gubernatorem constituit: quin & magnitudinem illius declarare volens, ipse apud Mattheum beatum illum pronuntiauit, hoc modo, *Beatus Simon Bar Iona, Matth. 16.* idem illi nomen dans, quod in passione repetit, dum illum dormientem compellauit, *Si Christus mon dormis? non potuisti vna hora vigilare Petrum mecum?* Quo nomine illi fidelitatem in mentem reuocauit, quam prius Domino suo pro beatum miserat.

Nabuchodonosor cum tempore Regis Ioa-
achin Iudæam sub ditionem rede-gis-
set, Ma-
thaniam sui loco Viceragem constituit, cui
nomen Sedechie imposuit. Nicolaus de Ly-
ra ait, idcirco hoc illi nomen impositum, ut
hac ratione fidelitatem illi in mentem reuo-
cetet, quam Regi Babylonio iurasset, ut eli-
bro primo Paralipomenon colligere licet,
quo loco illum iuramento astrictum legi-
mus,

mus, quotannis se tributum persoliturum, atque in iuramenti huius memoriam Sedechie illi nomen impositum, id est, iustitia Dei, ut nomen illum iuramenti commonefaceret. Ita quoque magnus ille Regum Rex, Christus, sua inquam natura Rex, postquam vniuersi mundi imperium subegisset, & Monarcha Ecclesie iam factus esset, Vicarium & viceregum in terra constituit Petrum, & Simonem illum nominauit eodem ipso tempore, quo fidelitatem illi promisit ac iurauit, atque illum ut Deum & Messiam agnouit: *Beatus es Simon Bar Iona, ut hoc illi nomen in mentem reuocaret, in hac se confessione fideliter perseuerare, ac numquam à Domini obsequio & dilectione declinare debere.*

O gloriose Apostole, quo in laudibus & elogio tuo esse studio succinctior, & hanc panegyrim concludere, quo & plurima dicenda occurrunt, meritis tuis & præconijs omnem eloquentiam excedentibus. Maestas enim & magnitudo tua concionem superant, & in perfectionibus enarrandis lingua mihi & latera fatiscunt; vnum hoc Bernardi elogium, quod Eugenio successor olim tuo ille occinuit, produxisse satis erit, tibi que adaptare, *Age, indagemus diligentius quis sis, Sacerdos magnus, summus Pontifex, tu Princeps Apostolorum; tu in primatu Abel, in regimine Noe, in Patriarchatu Abraham, in ordine Melchisedech, in dignitate Aaron, in auctoritate Moyses, in iudicando Samuel, in vnctione denique & potestate Iesus Christus. Hæc sunt, quæ paucis de Petro dicenda habui, iam ad Pauli panegyrim descendam, quam aggressurum me initio promiseram.*

Si Petri auctoritatem potestatemque admirari potuisti, Auditores non minus, credo, Pauli doctrinam & scientiam, & quidquid de illo dicturus sum, admirabimini. Ipse namque fuit noui Testamenti prædicator, magnum mysteriorum interpres, Iudææ Theologus, totius Christianitatis Apostolus, cuius paradisi, Gentium Doctor, Christi os, Spiritus sancti tuba, vas electionis, & Ecclesie ci-thara.

Non dicam, ne multis ostendam, Petrum & Paulum Romæ olim fuisse, nam præterquam quod certum sit, illos hodie sub crudelissima Neronis persecutione mortem subij-

se, ipsum adeo clarum ac perspicuum est, atque ita vniuersi totius antiquitatis consensu stabilitum, ut mirer hodie reperiri quosdam, qui hoc in controuersiam vocare audeant, vel de eo dubitare, cum nec Caluinus ipse vquam hoc negare ausus fuerit communi omnium, ut fateatur, historiarum veterum consensu conuictus, & sane iugas agunt, dum id à nobis scripturarum testimonio probari volunt: Acta enim Apostolorum iam scripta & finita erant, antequam duo hi Apostoli martyrium consummassent; ideo hoc scripto mandari non potuit; deinde Apocalypsis de præteritis mentionem nullam facit, sed de futuris dumtaxat. Cum vero nullæ aliæ in nouo Testamento historiae reperiantur, mirum non est hoc à scriptura probari non posse.

Hoc igitur ut verissimo præsupposito dico, quemadmodum Petrus magnus fuit auctoritate, & potestate, ita Paulum doctrina, & scientia magnum & eximium existisse; idcirco per excellentiam & antonomasiam dictum esse Apostolum, & fuit profecto magnus quidam prædicator; omnes enim conditiones & qualitates in concionatore perfecto requisitas, & ad tubæ Euangelicæ perfectionem necessarias in se habuit, quæ ad tria reuocari capita possunt, auctoritatem & missionem, doctrinam ac scientiam, denique charitatem; quarum vna ubi defuerit, nihil in Doctore Euangelico esse perfectum potest.

Primo, auctoritatem docendi talem habuit Paulus, qualem nullus vquam, utpote immediate ab ipso Deo missus: hocque nomine apud Galatas se iactat & gloriatur, *Paulus Apostolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per Iesum Christum, & Deum Patrem, qui suscitauit eum à mortuis.*

Ipsi vero missio velut mixta fuit, id est, partim extraordinaria, quando scilicet Dei manu equo in terram deiectus est; partim etiam ordinaria, quando hæc eadem ab Ordinario fuit confirmata; nam extraordinarie à Deo vocatus & missus cum esset, Hierosolimam quamprimum venit, ut illius missio à Petro, qui tum Ordinarijungebatur vice, probaretur.

Notandum hic est, ad veram & legitimam

Lib. 3 de
consid. c. 8.

S. Petri
Epitheta.

IV.
Error eorū,
qui negant
Petrum &
Paulum
Romæ
fuisse.

S. Paulus
Apostolus
dicitur per
excellen-
tiam.

Trium in
conciona-
tore need-
saria.
Gal. 1.

Legitima
missionis
signa.

mam missionem cognoscendam opus esse, ut hæc ab Ordinario confirmetur, deinde ne extraordinaria ordinariæ aduersetur. Ita ipsemet Iesus Christus extra ordinem missus, Synagogæ, quæ velut ordinarius mittere solebat, ordinem non contempsit, sed populum semper docuit, ut Scribis ac Phariseis, qui tum velut præfules & Doctores super Cathedram Moysis sedebant, integrè ac sincerè obedirent,

Matt. 15.

Super cathedram Moysis sederunt Scriba & Pharisei, omnia ergo quaecumq; dixerint vobis, seruate & facite. Quæ perfectio cum Reformationis nostris Pleudo-Euangelicis desit, qui Ecclesiæ prælatis aduersantur & repugnant, dicendum est, missionem illorum nullam esse, ac proinde doctrinam illorum & dogmata suspecta.

Scientia in
vero prædicatore
necessaria.

Altera in prædicatore requisita dos, est scientia ac doctrinæ; quomodo enim docebit, si nūquam didicerit, & necesse est doctrinæ aliquod lumen & lucernam in eis esse, qui vitæ iter & semitam salutis alijs errantibus ostendere voluerint; si enim cæcus cæcum ducere, & igno-ans ignorantem docere voluerit, ambo, teste Euangelio, in foueam cadent. Non quod opus sit prædicatorem doctum Philosophum esse, aut historicum, oratoremve, sed satis est, si cognitionem habeat Scripturarum, & aptus sit ad populum edocendum, cum ipsi Apostoli huiusmodi scientias non didicerint. At quoniam iam Deus tam crebra miracula patrare non vult, hinc opus est humaniores illos scientias callere, antequam ad Theologiam accedant: nec par est aut expediens, factores, sutores, cerdones, aliosque mechanicos, qui numquam Vanitates adire, nec huiusmodi scientias didicere, cathedram populi docendi gratia contendere.

Matt. 15.

Atque Paulus adeo doctus fuit, tantumque scientiæ & doctrinæ est affectus, nullus ut Apostolorum maiorem amplioremque à Domino accepit. Testatur hoc Apostolus Petrus, qui in secunda sua epistola tantum doctrinæ & reconditæ scientiæ in Paulinis Epistolis delitescere ait, ut non nisi doctissimi quique eandem intelligant, imperitiores verò non percipiant; sicut & charissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis sicut & in omnibus Epistolis suis, loquens in eis de his in quibus sunt quadam diff-

1. Pet. 5.

cientia intellectu, quæ instabiles & docti deprauant, &c. Quin & ipse Paulus hoc fateatur, quasi hoc nomine superbiat, & scientia sibi cœlitus infusa, quasi modestiæ limites egressus, gloriatur: Idcirco quodam loco ait, Scio hominem ad tertium usq; cœlum raptum, quoniam raptus est in paradysum, & audiuit arcana verba, &c. & ne magnitudo reuelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ, Angelus Satana, qui me colaphizet, &c. ut sic modestè & demissè de se sentiam, neu ob concessam mihi scientiam extollar.

Quis porro fuit ymquam Christianus Philosophus, quis Theologus, qui non è Pauli Epistolis reconditam doctrinam hausit? Quis ymquam in sacrarum Scripturarum scientia magnus est habuit, qui non liberè confessus sit, e Pauli eam scriptis se mutuatum esse? Dicitur Africæ columen Augustinus, magnum illud Ecclesiæ decus, tria vnumoperè videre optasse, Christum scilicet in terra inter homines conuersantem, Paulum Apostolum concionantem, Ciceronem in Rostris Romanis detonantem. Paulus profecto parem non habuit, qui etiam totius orbis Doctor & magnus Ecclesiæ luminare ac facula extitit.

Luminaris quoniam mentio facta est, scriptum in Genesi est, Deum in orbis creatione duo magna luminaria condidisse, vnum maius, & alterum minus, illud ut diei, hoc ut nocti præsideret, Fecitq; Deus duo luminaria magna, luminare maius, ut præset diei, & luminare minus, ut præset nocti: Primum erat Sol, alterum Luna, faces & luminaria ad mundi conseruationem penitus necessaria. Idem quoque Deus, sed iam incarnatus, in exordio Ecclesiæ suæ duo alia luminaria creauit ac produxit, Luminare maius, id est, Petrum, & minus, id est, Paulum, primum ut Solis instar diei cognitionis diuinæ inter Iudæos præset, Petrus scilicet; alterum verò, ut ad similitudinem Lunæ, paganismi & gentilitatis caligini ac tenebris imperaret, nimirum Paulus; qui ambo ad Catholicæ religionis progressum augmentumque adeo sunt necessarij, ut ab eorum lumine & influxu omnia in inferiori hoc orbe & Ecclesia militante dependant.

Qui de Sole & Luna Philosophi olim locuti sunt, non errarunt, mea quidem sententia, cū duos illos planetas, oculos mundi nūcuparunt,

Gen. 1.

Petrus & Paulus velut Sol & Luna.

Y y 3

2 Cor. 12.

Tria Augustini vota.

Gen. 1.

Petrus & Paulus velut Sol & Luna.

parunt, ad imitationem oculorū, qui in humano corpore conspiciuntur, atque hoc illos nomine Ioan. Chrysoſtomus nuncupare non est veritus. e. uſdē quoq; opinionis fuit in Hexamero S. Ambroſius. Quod illi de mundo, e- quidem mihi potiori iure de Eccleſia dicere poſſe videor, & non ſine ratione aſſerere, mag- nos hoſce Apoſtolos, ambo luminaria maio- ra, duos mundi oculos exitiſſe. Atque vt ho- mo non niſi oculorum adminiculo videt, in- cedit, & omnes ſuas actiones dirigit & guber- nat, ita quoque vniuerſum Eccleſiæ corpus ni- hil omnino in fide videt, non incedit per viā ſalutis, nec ea, quæ ſalutis aut religioſis ſunt, quam ſub horum Apoſtolorum ductu & aucto- ritate, procurat aut ſectatur.

Soy. de lau- 3 Bernardus duorum illorum Principum
dibus Petri terræ laudes & præconia proſecutus, inter cæ-
& Pauli. teros, quibus illos exornauit, titulos ait: *Duo*
mundi lumina. præterquam quod conceptus hic illis Chriſti verbis fundatus ſit: *Vos eſtis*
lux mundi, experientia quoque poterit confir-
mari; nam vt de Petro iure im ræcam, quæ
fax, quis oculus, eæ quæ lux fuit Paulus? eæquam
claritatem, quem ſplendorem, quem fulgorē
luna hæc per gentilitatis tenebras diffudit?
Quis populus adeo barbarus, quæ natio inco-
gnita & abſtruſa, quis mundi angulus, adeo re-
motus, qui de ſcientia illius, virtute & vita lo-
qui non audiuerit?

Apo. II. Vndecimo Apocalypſeos capite, duo can-
S. Petrus & delabra aurea, ſemper aduentia, & coram diui-
Paulus can- na maiestate in terra colluceat a deſcribuntur:
delabris A- *Et duo candelabra in conſpectu Domini terra*
po: com- *ſtantia.* Quorumdam Pat. um opinioni inni-
parati. xus dicere non verebor, per duo hæc candelabra
duos hoſce Apoſtolos deſignari, qui à pri-
mo vocationis ſuæ die, prædicatione & vitæ
conuerſatione, coram vniuerſo mundo in me-
dio Eccleſiæ lucere ac fulgere non ceſſarunt.
Eæ quod candelabrum fuit Petrus? eæ quod Pau-
lus? Certe de ipſo illam Chriſti ſententiam re-
petere licet: *Nemo accendit lucernam, & ponit*
eam ſub modio, ſed ſuper candelabrum, vt luceat
omnibus, qui in domo ſunt. Nam lampas hæc
virtutis & doctrinæ, quæ in illo accenta erat,
abſcondita non fuit, aut ſub modio collocata,
ſed velut in ſublīmi candelabro poſita, per o-
mnia loca lumen ſparſit, & ab omnibus, qui in
domo Dei, id eſt, Eccleſia commorabantur,

viſa eſt.

Zacharias Propheta de duabus oliuis locu-
tus eſt, quas vidiffe ſe ait, è quibus oleum ad Item dua-
lampadem quamdam fouendam effluebat: *Et bus oliuis*
dua oliua ſuper illud, vna à dextris lampadis, & Zacha-
vna à ſiniſtris eius. Cum viſionem hanc dili-
genter mecum perpendi, & omnes illius par-
tes examinaui, ſi per lampadem intelligere li-
ceat Eccleſiam, vt pote quæ viſibilis ſit, ac de
qua dictum à Pſalte: *In Sole poſuit tabernacu-*
lum ſuum; dicere audebo, per duas hæſce oliuas
duos Apoſtolos noſtros commode exponi
poſſe, illi enim ſunt duæ illæ oliuæ, quæ virtu-
tis, charitatis, prædicationis, doctrinæ oleum
ſuppeditarunt, quod Eccleſiæ lampadem et-
iamnum lucidam & reſplendentem reddit;
Paulus præſertim, qui ad myſteriorum clari-
tatem, olei & lactis virtutum plurimum, ad
enutriendos fideles ſubminiſtrauit.

Quin amplius hanc materiam proſequen-
do, huc etiam traham, quod in Canticiſ iſpon-
ſa dilectum ſuum allocuta dixit: *Statura tua*
aſſimilata eſt palma, & vbera tua botris. E quo
inferre licet, quod quemadmodum ſponſus v-
bera habet, ſponſa, id eſt, Eccleſia non minus
habeat, ſed gratiæ, ſcientiarum, doctrinæ, alia-
rumque perfectionum lacte plena: duo porro
hæc Eccleſiæ vbera Apoſtoli noſtri ſunt, qui
velut duo vbera pleniffima ac turgentiffima
vniuerſum orbem ſcientiæ & doctrinæ lacte
enutriere, ſcriptura hunc conceptum ſuggeſ-
ſit ac confirmat: *audite enim vt Petrus vber*
ſuum exercens clamat, & omnes ad lactendum
inuitet, Quæſi modo geniti inſantes lac concu-
piſcite. Videte quoque, vt Paulus Corinthios
prædicationum ſuarum lacte enutriſſe ſe glo-
rietur, *Lac vobis portum ædi, non eſcam, &c.*

Cur vero putet s Paulum prædicationes ſuas
lacti aſſimilaſſe: anne ob verbum qua vte-
batur ſuaſiuitatem? an ne ob candorem & vitæ
innocentiam, cuius lactis eſt ſymbolum? anne
ob teneritudinem, imbecillitatem & infirmi-
tatem illorum, quos imbuebat, quique fortio-
riſ & durioris elcæ capaces non erant? Veriſi-
milia quidem omnia hæc: ſed tamen alio illū
reſpexiſſe crediderim, cuius conceptum ac
mentem vt intelligatis, meminertis oportet
Deum per Prophetam Eſaiam omnes ad bibē-
dum inuitantem, his uſum verbis, *Omnes ſi-*
tientes venite ad aquas, & qui non habetis ar-
genum,

ritate plenum, qualis hic Apostolus fuit, esse debere.

S. Paulus
non pecca-
uit Petrum
e arguen-
do.

Hæc eadem erat charitas, quæ sanctum Petrum ut coargueret, illi animum dedit, uti in Epistola ad Galatas ipse testatur, *Cum autem venisset Antiochiam, in faciem ei restitit, quia reprehensibilis erat.* Est quippe insignis charitatis actus, superiores reprehendere, modo id cum modestia fiat; nec aduersariorum nostrorum blasphemias hic credendum, asserentium Paulum peccasse mortifere, dum Petro in faciem restitit, hoc enim est charitatis zelo factum est; nec Petrus hic etiam peccauit, qui ad euitandum scandalum Iudæos cum Gentilibus conuersari nolebat, nisi forsan hic Petrus venialiter peccarit.

Ad. 5.

Videte igitur, Auditores, duos Apostolos nostros ambos magnos, vnum auctoritate, alterum prædicatione, qui fidem nos edocuerunt, & modo pro nobis in cælo intercedunt. Nec petendum est, quomodo, si enim Petrus fraudem & imposturam Anania & Sapphiræ cognoscere potuit, imas etiam & intimas cogitationes intueri, credendum est multo illum melius faciliusque scire ea, quæ in hoc mundo contingunt, & pro nobis Deum deprecari, cum nostra negotia perspecta habeat. Longius enim interuallum est inter cognitiones humanas & penita cordis penetrabilia, quam inter cælum ac terram. Ac deinde notate quid Paulus dicat, *Ex parte hic cognoscimus, ex parte prophetamus, cum autem venerit quod perfectum est, id est, quidquid hic scimus, & cognoscimus non nisi media & imperfecta scientia est; at in cælo scientia perfecta futura est.* Dicere vult igitur Paulus, Beatos omnia in cælo videre, quæ & illa quæ hic in terra fiunt, finem vero faciam, si miraculum illud celebre hic obiter attulero.

1. Cor. 13.

Ad. 3.

In Actibus Apostolorum scriptum est, Petrum & Ioannem ascendisse in templum, & ad portam speciosam claudum eleemosynam ab ipsidem petisse, ac Petrum ei dixit: *Aurum & argentum non habeo, sed respice in nos, quod autem habeo, hoc tibi do, surge & ambula.* Quot quot hic sumus auditores, claudi sumus ad portam templi, id est, Ecclesiæ militantis, quæ triumphantis porta & introitus est, iacentes fingamus igitur Ioannis loco Paulum, & Petrum cum illo hodie templum ascendere; e-

leemosynam ab illis postulemus, & misericordiam imploramus supplices. Omnes enim claudicamus, si enim ab vno latere incedamus recti, altero sumus claudi, si prælatus hic à latere doctrinæ rectè incedat, à latere prædicationis claudicat, eo quod prædicare nolit, si diues hic quantum ad prudentiam perfectus sit, in misericordia claudicat.

Omnes hac
in vita
claudica-
mus.

Stipem igitur ab illis postulemus, clamemus post illos supplices & in terram prostrati, ipsi vicissim dicent, *respice in nos; oculos in nos cōijcite, circumvndique nos intueamini, aurum & argentum non habemus, hæc enim contempnimus, Ecce reliquimus omnia.* Quod autem habemus, hoc vobis damus: quam modo habemus gloriam, vobis offerimus, vobis optamus, & precibus nostris impetramus. Surgite ergo & ambulate. Surgite à vitijs ad poenitentiam, ad contritionem, perque virtutes & bona opera incedite.

1. Cor. 13.

O gloriosi Apostoli, totius vniuersi lumina, Euangelij buccinæ, religionis axes, Ecclesiæ fulcra, principes terræ, hæcenus aurum & argentum, honores & diuitias à vobis postulauimus velut pueri, in orationibus nostris luteas & sputeas domos, ut ait Scriptura, ædificauimus. At cum vos contemplamur, & in vos respicimus, omnia hæc meram vanitatem esse agnoscimus. Petimus igitur eam, quam habetis, id est, qua fruimini gloriam, non quod vestrum sit eam elargiri, nam *gratiam & gloriā dabit Dominus*, sed intercessionibus vestris nobis eam impetrare, precibusque vestris efficere, ut postquam hic in terra fidem, quam nos edocuiistis, integram & inuiolatam serauerimus, tandem aliquando in cælo mercede, & remunerationem nanciscamur, beatitudinem scilicet sempiternam & gloriam sine fine mansuram, ad quam nos Pater & Filius, & Spiritus sanctus deducere dignentur, Amen.

